Nr. 34 Vilnius 1938 m. gruodžio 27 d. I metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO“ PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Visus „Ūkininko“ skaitytojus ir bendradarbius sveikiname Naujųjų Metų proga ir linkime jiems sulaukti geresnių laikų.

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Rekordai galvijų ūkyje

Lietuvos galvijų auginimo ir kontrolės ratelių sąjunga, baigusi kontrolės metus, išleidžia visuomet darbo vaisių apyskaitą. Šiomis dienomis išėjo 1937—38 kontrolės metų apyskaita. Pagal tą apyskaitą šiais kontrolės metais įsisteigė 19 naujų ratelių. Dabar iš viso veikia 174 galvijų kontrolės rateliai, kurie kontroliuoja 4204 galvijų bandas su 45 128 karvėmis. Prisižiūrėjus kontrolės ratelių duomenims aiškiai matosi, kad galvijai Lietuvoje kasmet gerėja. Taigi Lietuvos galvijų augintojų pasirinkta kryptis yra gera ir naudinga. Šiemet, kaip ir kitais metais, pasiekta kai kurie visai geri rekordai. Tie rekordai kasmet didėja ir gerėja. Pieningiausia karvė šiemet buvo Klaipėdos krašte pas ūkininką J. Karalių. Toji karvė per metus davė 9 853 kilogramus (litrus) pieno. Tiesa, pieno riebumas buvo nedidelis, nes vidutiniškai per visus metus pienas turėjo 3,5% riebumo. Žalųjų karvių tarpe daugiausia pieno davė ūkininko J. Žėko karvė (Leipalingyje). Ši karvė per metus davė 358 kilogramus riebalų, vadinasi, sviesto. Taigi, jeigu kilogramą riebalų paskaityti ir po $2^1/_2$ zloto, tai ši karvė davė per metus apie 900 zlotų pajamų. Tai jau iš tikro labai rimtas įplaukų šaltinis, ypatingai turint tokias 3—4 karves. Pagal gautuosius kontrolės ratelių duomenis produktingiausias (pieningiausias) karves turi Rausvės, Lankeliškių, Šiaulių, Kybartų, Marijampolės, Sudavų rateliai. Karvių, davusių ne mažiau kaip 220 kg riebalų, bendrai yra daugiausiai. Tai, maždaug, vidutiniškas pieningumas, kuris dažniausiai sutinkamas Lietuvoje. Bet Lietuvos ūkininkai tokiu karvių pieningumu dar yra nepatenkinti. Jie daro dideles pastangas dar labiau pakelti karvių pieningumą, nes pieno ūkis buvo, yra ir, žinoma, bus pelningiausia Lietuvos ūkininkų žemės ūkio šaka.

Kiek pagaminta sėklų

Lietuvos valstybės ūkininkai kasmet suvartoja vis didesnius pašarinių ir daržovių sėklų kiekius. Kadangi seniau tų sėklų Lietuvoje nieks neaugindavo, tai jas visas tekdavo gabentis iš užsienio. Bet vėliau ir Lietuvos ūkininkai pradėjo auginti kai kurias sėklas ir jas vėliau pardavinėti savo krašte. Iki 1930 metų šių sėklų auginimas buvo neorganizuotas: kas kiek kurių sėklų norėjo, tiek ir augino. Be to, buvo auginamos įvairiausios atmainos ir įvairios jų rūšys. Dėl to ir gerų, Lietuvos klimato sąlygoms tinkamų sėklų buvo išauginta nedaug. Toks neplaningas sėklų auginimo laikotarpis baigėsi 1930 m. įsteigus sėklų auginimo draugiją, kuri vadinasi „Sėklininkas“. Kol ši draugija suplanavo savo darbą ir įtraukė į jį platesnius ūkininkų sluoksnius, iki 1935 metų buvo išauginami nežymūs šių sėklų kiekiai. Tik 1936 metais pašarinių burokų ir 1938 metais kai kurių daržovių sėklų buvo išauginta žymesni kiekiai. 1937 ir 1938 metais pašarinių burokų sėklų jau išauginta tiek, kiek jų reikalinga viso krašto ūkininkams. Daržovių sėklų po vienerių, o vėliausiai po dviejų metų irgi bus išauginta tiek, kiek visi Lietuvos ūkininkai suvartoja. Šiemet pašarinių šakniavaisių ir daržovių sėklų išauginta iš viso 176.573 kg, iš jų pašarinių burokų sėklų išauginta 172.885 kg, puscukrinių burokų sėklų— 425 kg, pašarinių morkų—1.057 kg, valgomųjų burokėlių sėklų—433 kg, ridikėlių—1.158 kg, agurkų - 295 kg, kopūstų 75 kg, salotų — 16 kg ir aguonų— 230 kg. Šį kiekį sėklų išaugino pagal sudarytas su „Sėklininko“ draugija sutartis 126 ūkininkai. Sėklų auginimui Lietuvos krašto klimatas, dirva ir ūkininkų pasiruošimas yra visiškai tinkamas. Savame krašte išaugintų sėklų rūšis, paliginus su užsieninėmis, yra daug geresnė. Bet tuo tarpu sėklos nevaržomos įvežti ir iš užsienio, kur jos daug pigesnės, todėl dar kai kur ūkininkai perkasi pigesnes, nors ir blogesnės rūšies užsienines sėklas. Tačiau kai savame krašte ūkininkai išaugins pakankamą šių sėklų kiekį, tada importas bus suvaržytas ir visi ūkininkai pirks tik savame krašte pagamintas sėklas.

Norima pertvarkyti turgus

Iki šiol beveik visuose didesniuose Lietuvos miesteliuose turgai yra po du kartu savaitėje. Mažesniuose miesteliuose, kur turgai esti po vieną kartą, jie yra daugiausia savaitės viduryje. Bet niekur turgų nėra šeštadieniais.

Dabar gyvai yra svarstomas klausimas, kaip geriau būtų turgus pertvarkyti. Pirmiausiai norima turgų skaičių sumažinti ir visus turgus nukelti į šeštadienius. Be to, norima sutrumpinti turgų laiką, kad jie anksčiau pasibaigtų, nei būdavo iki šiol, kad žmonės, nesugaišę daug laiko, galėtų anksčiau grįžti namo prie darbo. Turgus norima sumažinti todėl, kad ūkininkai, turgų mėgėjai, kurie dažnai praleidžia savo apylinkės turguose po 2—3 dienas per savaitę, negalėtų tiek daug laiko veltui praleisti.

Turgus siūloma nukelti į šeštadienius, nes tą dieną prieš sekmadienį ūkininkai mažiau užsiima ūkio darbais, o daugiau pasiruošimu šventai dienai. Vėl tie ūkininkai, kurie mėgsta turguose pasivaišinti, tie sekmadienį po turgaus galės pasilsėti, kad pirmadienį vėl galėtų eiti į darbą.

Tačiau prieš turgų apribojimą ir jų perkėlimą į šeštadienius labai priešinasi žydai, kurie sako, negalėsią šabaso švęsti ir turguose būsianti silpna prekyba. Taip pat ir šeimininkės šeštadienį turi daugiau darbo ir nenori tą dieną turgų.

Turgų pertvarkymo klausimas sukėlė visame krašte daug susidomėjimo, nes jis ūkininkams yra labai reikšmingas. Turgai galutinai bus pertvarkyti taip, kaip to pageidaus visuomenė, o svarbiausia ūkininkija.

Lietuviški kalakutai Londone

Anglai labai griežtai laikosi savo papročių. Jie turi savo mėgiamiausius valgius, kuriuos stengiasi pasigaminti kiekvienas gyventojas. Pavyzdžiui, per Kalėdas kiekvienas anglas stengiasi būtinai turėti ant stalo gardžiai pagamintą kalakutą. Anglui Kalėdos be kalakuto visai nesiskaito Kalėdomis. Dėl to per Kalėdų šventes ant kiekvieno anglo stalo pamatysi kalakutą. Šių paukščių anglai per šias šventes suvartoja milijonus. Dėl to dabar jie vežami iš viso pasaulio, nes patys anglai šių paukščių užsiaugina labai mažai. Dau-

giausia, žinoma, jų reikia Londonui, didžiausiam Europos miestui (turi apie 7 milijonus gyventojų). Dabar daugiausia į Londoną plaukia iš visų kraštų kalakutai. Didžiausi paukštienos importininkai Anglijon yra Vengrija, Jugoslavija, Lenkija, Lietuva ir Olandija. Lietuva paukštienos importą Londonan kasmet vis didina, o ypač prieš Kalėdas. Dabar į Londoną kas savaitė atvežama 15—20 tūkstančių lietuviškų kalakutų. Kalėdoms anglai turės apie 100 tūkstančių kalakutų iš Lietuvos. Tokiu būdu lietuviškus kalakutus per šventes valgys apie pusė milijono anglų. Valgytų ir didesnis jų skaičius, bet, deja, tuo tarpu Lietuvos ūkininkai neįstengia išauginti. Anglai prašyte prašo lietuviškų kalakutų, nes visi anglai įsitikino, kad lietuviški kalakutai yra geriausi, todėl visi jų ir reikalauja. Iki šiol nuo daugelio metų labiausiai anglai buvo pamėgę vengrų kalakutus (jų vengrai eksportuoja apie 1 milijoną). Jie buvo brangiausi—po 11 pensų už svarą. Bet dabar juos nurungė lietuviški, už kurių svarą mokama po 12 ir daugiau pensų, kad tik jų būtų. Taipgi lietuviški viščiukai turi didelį pasisekimą. Kai tik atvežamas naujas viščiukų transportas, sudėtas į gražias dėžes su užrašu: „Lithuania — Maistas", tai anglai nepasidalina ir moka aukščiausias kainas, kad tik gautų lietuviškų viščiukų. Šį mėnesį kas savaitė iš Lietuvos atvežama apie 10 tūkstančių viščiukų. Matome, kad Lietuvos ūkininkai jau išmoko įtikti didžiausiems pasaulio smaguriautojams— anglams, kurie brangiai moka, bet reikalauja labai geros rūšies gaminių.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Ar linų sėjama per daug

Visoje Lenkijoje šiemet buvo užsėta linais 1'8 tūkstančiai hektarų ir 33,5 tūkstančių ha kanapių. Lyginant su praėjusiais metais, šiemet linais buvo užsėta 20% žemės mažiau ir kanapėmis 1½% mažiau. Jeigu padėtis nepasikeis, tai linų ir kanapių plotai dar sumažės. O ta padėtis yra todėl bloga, kad neįstengiama nupirkti visų linų. Tada atsiranda jų perteklius ir labai nukrenta kainos. Lenkijos fabrikai nelabai noriai perka vietinius linus, ypač šiemet, esant blogam linų pluoštui. O specialių fabrikų, kurie perdirbtų linus, visai nėra. Vien tiktai praėjusiais metais Naujoje Vileikoje įsteigtas linų perdirbimo fabrikas. Per pirmuosius 12 mėnesių šis fabrikas perdirbo gana daug linų ir kanapių, supirktų Vilniaus krašte. Savo gaminius fabrikas pardavė vidaus rinkoje ir užsienyje, užmegsdamas prekybinius santykius su Čekoslovakija, Vokietija, Anglija, Belgija ir Italija. Bendrai per pirmuosius šių metų mėnesius fabrikas pardavė savo gaminių už 2½ milijono zlotų. Fabrike ir supirkimo punktuose iš viso dirba 39 protiniai ir 520 fizinių darbininkų. Jeigu tokių fabrikų mūsų krašte atsirastų daugiau, tai ir linų pertekliaus neatsirastų. Vilniaus kraštas gali pagaminti linų kelius kartus daugiau, negu dabar pagamina ir linai sudarytų labai žymų mūsų ūkininkams įplaukų šaltinį.

Pynimo ir žilvičių auginimo propaganda

Vilniuje veikia lenkų jaunimo organizacija, kuri vadinasi „Dirbančio Jaunimo Organizacija". Nuo 1934 metų ši organizacija susirūpino žilvičių auginimo ir iš jų įvairių daiktų pynimo propaganda Vilniaus krašte. Tos organizacijos rūpesčiu buvo įsteigta pynimo ir žilvičių auginimo mokykla Vileikoje, kurią šiemet baigė 16 mokinių-čeladninkų. Be to, įsikūrė Vileikoje žilvičių auginimo ir pynimo kooperatyvas, kurio pastangomis Vileikos apskrityje šiemet pasodinta 1 milijonas žilvičių daigų.

Tokiu būdu susidarė gana didelis pynimui medžiagos kiekis. Kad ta medžiaga būtų tinkamai išnaudota, minėta organizacija kuria 6 mėnesių kursus, kur mokoma iš žilvičių pinti įvairius gaminius. Toki kursai šiuo metu vyksta Pastoviuose ir Disnoje Tose vietose norima suorganizuoti nuolatinės pynimo dirbtuvės. Gerai būtų, kad ir mūsų kaimo jaunimas stengtųsi pakliūti į tokius kursus ir išmoktų iš žilvičių pinti įvairius daiktus, kurie galima gana brangiai parduoti. Tada būtų galima plėsti žilvičių auginimas, kas irgi sudarytų naują ir nemenką įplaukų šaltinį.

Vilniaus audiniai į Japoniją

Nors atrodo, kad Vilniaus kraštas yra neturtingas ir neturi tokių gaminių ar turtų, kuriuos galėtų kur nors eksportuoti, tačiau tikrumoje kas kart atrandama vis daugiau ir daugiau šio krašto gaminių, kurie noriai perkami net ir Tolimuose Rytuose. Be vaistažolių, grybų, uogų ir kitų augalų, kurie pasiekia Ameriką, Indiją ir kitus tolimus kraštus, Vilniaus kraštas dar turi visur gana branginamus linus ir jų gaminius. Vilniaus krašto audiniai yra jau gana pagarsėję visoje Lenkijoje ir užsieniuose. Net tolimoji Japonija nori pirkti gana didelius kiekius Vilniaus krašto drobės. Šiomis dienomis Vilniaus pirkliai išsiuntė Japonijon drobės už 80.000 zlotų. Po to tikimasi iš Japonijos gauti užsakymų dar didesniai sumai.

Pašarinis cukrus

Lenkijoje pagaminama daug daugiau cukraus, negu jo suvartojama visoje valstybėje. Kadangi eksportuoti cukrų užsienin labai sunku, nes už jį labai pigiai moka (lenkai 1 kg geriausio cukraus Londone pardavinėja po 20 grošų ir dar pigiau), tai stengiamasi jo daugiau parduoti vidaus rinkoje. Kadangi žmonės savo reikalams daugiau jo nupirkti neįstengia, tai norima, kad cukrus būtų vartojamas gyvulių pašarui. Tam tiksliai tinka ir menkiausios rūšies cukrus. Bet kad jo žmonės nevartotų, jis denaturuojamas: prie 100 kg cukraus pridedama 5 kg valgomosios druskos, 3 kg linų sėmenų išspaudų ir 2 kg medžių anglių miltų. Šios priemaišos gyvuliams net naudingos. Tokio cukraus 1 kg kaštuoja 30 grošų. Jis labai tinka šerti sunkiai dirbantiems arkliams ir penimoms kiaulėms.

Kaip reikia rinkti ir lydyti vaškas

Vaškas yra labai svarbi bičių priemonė koriams gaminti. Vaško gamybai bitės daug suvartoja medaus ir daug laiko sugaišta. Todėl pavyzdingi bitininkai stengiasi joms tame darbe padėti, patys pagamindami dirbtinius korius iš vaško ir įstatydami juos į avilį. Toki koriai bitėms reikia tik užbaigti. Todėl tas joms labai palengvina korių dirbimo darbą.

Dirbtiniai koriai gaminami irgi tik iš bičių vaško, nes ant korių, pagamintų iš parafino ar iš vaško tik su maža (2%) parafino priemaiša, bitės visai nenori sėsti ir dažniausiai tokius korius jos išgraužia ir išnešioja laukan. Todėl tikrasis vaškas yra net kelius kartus brangesnis už medų, nes jo daug reikia dirbtiniams koriams gaminti.

Vašką reikia rinkti labai stropiai per visus metus. Pavasarį ant avilių dugno tarp negyvų bičių yra nemažai ir korių trupinių. Juos reikia išdžiovinti, atskirti nuo bičių ir sulydyti. Lizdus apžiūrint, taip pat randama visokių korių atmatų, trupinių. Juos tuojau reikia surinkti į atskirą krepšelį Taip surinktas korių atmatas reikia išdžiovinti ir, kiek atsildžius, suspausti į graužulus ir sausai padėti. Jeigu koriai yra su perais, tai reikia juos užpilti šaltu vaudeniu ir kitą dieną vandenį su perais medsukyje išsukti, o korius išdžiovinti. Koriai palikti su perais pūsta, o kartu pūsta ir vaškas. Taip pat blogus, ištysusius korius, ar su traninėmis akutėmis, arba senus, tamsius taip pat reikia sulydyti į vašką.

Kai jau susirenka didesnis kiekis visokių korių ir jų atmatų, tada pirma reikia tuos korius surūšiuoti ir tik paskui sulydyti. Juo geriau korius prieš lydymą surūšiuosime, juo daugiau ir geresnio gausime vaško.

Vašką reikia surūšiuoti bent į keturias rūšis. I rūšin reikia priskirti nuo medaus dangtelius ir baltus bei šviesiai geltonus korius, kuriuose dar nebuvo perų. Juose yra grynas vaškas. Iš šitų korių gaunamas vaškas yra aukščiausios rūšies. II rūšin priskiriame rusvus arba šviesiai rudus korius, kuriuose buvo auginami perai apie 2 vasaras ir be duonos. Juose yra apie 70—80% gryno vaško. III rūšin skiriame tamsiai rudus, juodus ir korius su duona, nors jie būtų ir šviesūs. Tamsiuose koriuose yra labai daug bičių išvarų (marikinėlių), o vaško yra tik apie 35%, juoduosiuose koriuose vaško yra tik apie 25%. Sunkesniuose koriuose yra daugiau duonos ir išvarų. IV-tojon rūšin priskiriame nus-

kustuosius nuo rėmų korių gabalėlius su pikiu. Pikio nuo vaško beveik negalima atskirti ir todėl toks vaškas netinka dirbtiniams koriams, nes greitai toki koriai ištysta.

Juoduosius korius nuo šviesiųjų atskiriame tam, kad iš šviesiųjų korių būtų gaunamas geresnis, šviesesnis ir brangesnis vaškas, nei iš tamsiųjų. Be to, tamsiųjų korių atmatos, lydant, sugeria daug vaško. Todėl būtų gaila gerojo vaško, kad jo dalį sugertų tamsiųjų korių priemaišos.

Korius iki lydymo reikia laikyti sukartus sausoje vietoje kaip ir geruosius korius arba, kiek atšildžius, suspausti į vaško galvos dydžio kamuolius ir taip pat laikyti sausoje vietoje. Drėgnoje vietoje koriai-vaškas pelyja ir genda.

Prieš lydant korius, I rūšies koriai nereikalingi jokio paruošimo. Tamsesnieji koriai ir tie kuriuose buvo perai arba duona, reikia gerai išplauti. Juo daugiau prieš lydymą iš korių išimsime priemaišų, juo daugiau sulydę gausime vaško: mažiau priemaišos jo sugers. Tokius korius prieš lydymą reikia gerai išmirkyti vandenyje, nes priemaišos tada daugiau prisigeria vandens ir todėl mažiau sugeria vaško. Be to, su vandens srove daugiau iš atmatų išsispaudžia vaško. Korius galima mirkyti dvejopu būdu: čielus ir susmulkintus.

Čielus korius mirkant su rėmais, reikia į juos pridėti 30—35° C temperatūros šilto vandens, kaip ir sirupą pilame į korius. Paskui sustatyti korius su rėmais į tynę ar statinę ir pamažu pripilti jon šilto vandens, kad jis visai apsemtų visus korius. Kad koriai neišplauktų, reikia juos iš viršaus kuo nors prislėgti. Taip koriai laikomi vandenyje 1—2 paras, o paskui išimame, įstatome į medsukį ir vanduo išsukamas. Po to vėl pamerkiami, kaip pirmą kartą ir vėl išsukami ir taip pakartojama tas darbas keletą kartų. Kada iš korių, išsukant, jau eina švarus vanduo, galima lydyti. Jeigu ir duona panašiai išsiplauna iš korių, tai juos galima perkelti vienu laipsniu į aukštesnę rūšį, pav., iš III-čios į II rą. Korių mirkymui geriausia tinka minkštas arba lietaus vanduo. Mirkymui tinka tik mediniai ir kiti emaliuoti indai.

(Pabaiga kitame Nr.)

Baigiant kooperatyvų darbo metus

Gruodžio 31 d. nuplešiame kalendoriuje paskutinį lapuką ir užbaigiame metus. Paprastai tą dieną baigiami ir daugelio įmonių darbo metai. Mūsų kooperatinės bendrovės gruodžio 31 d. taip pat baigia savo darbo metus ir sausio 1 d. atverčia Naujų Metų pirmąjį lapas.

Realiai galvoją žmonės, baigdami senus metus, ne vienas apsvarsto, ką jis per tą prabėgusį laiką gero padarė, ko atsiekė ir kas dar liko padaryti. Prisimena sutiktas darbe kliūtis ir sunkumus, pačio padarytas klaidas ir visa apgalvoję nustato naujas gaire

Žinodami, kad patyrimas yra geriausias gyvenimo mokytojas, nepamirškime to dėsnio laikytis ir kooperatiniame darbe. Kooperatyvai, kaip ir paskiri žmonės, dirba, daro klaidas ir ateityje stengiasi jų išvengti. Mūsų vartotojų bendrovės (kalbu tik apie jas, nes jų daugiausia turime) dirba atsakingą darbą ir todėl metus baigdamos turi iš savo patyrimo pasimokyti ateičiai.

Baigiant metus kooperatyvuose, atsiranda daug darbų, kurie būtinai reikia atlikti, kad būtų galima gerai pradėti kitus metus. Visi kooperatyvai veda knygas, kurias metų gale turi uždaryti. Kooperatyvo knygos yra jo sąžinė. Todėl jose viskas turi būti užrašyta ir parodyta.

Kooperatyvų vedėjai ir valdybos, baigdami metus, turi gerokai padirbėti, kad kooperatyvų knygos galima būtų taip suvesti ir uždaryti, kad jos rodytų tikrąją kooperatyvų būklę. Visų pirma reikia atsidėjus peržiūrėti ir patikrinti visas sąskaitas, ar jos tinkamai užrašytos, ar atitinka užrašytas dienyne pozicijas. Surašyti visus pajus, skolintojus ir skolininkus ir patikrinti, ar visos pagelbinės knygos rodo tą patį, ką atitinkami dienyno kontai. Iš savo skolintojų reikia gauti einamų sąskaitų nuorašus ir saldų (liekanų) patvirtinimą. Taip pat ir mūsų skolininkai turi mums patvirtinti, kad jie tikrai yra mums tiek skolingi, kiek rodo mūsų knygos. Jei patikrinus atsirastų netikslumų, viską reikia nuodugniai išaiškinti ir saldus suderinti. Surašyti visą judomą ir nejudomą turtą ir patikrinti, ar visi daiktai (ne prekės) užrašyti knygoje (księga ruchomości) ir ar yra tiek daiktų, kiek knyga rodo.

Patikrinti, ar kooperatyvas užsimokėjo visus šių metų prekybos kaštus, ar neturi užsilikusių nesumokėtų kaštų ir ar neįmokėjo už ateinančius metus.

Patikrinti iždinėje, valsčiuje ir Ligonių Kasoje, ar kooperatyvas neturi nesumokėtų mokesčių už šiuos metus. Peržiūrėti, kaip yra su kooperatyvo prekių apdraudimu nuo ugnies ir vagysčių, ar išpirktos polisos ir ar visa sumokėta.

Reikia taip pat pareikalauti iš pardavėjo įsiskolinusiųjų pirkėjų patvirtinimų, kad jie tikrai yra tiek kooperatyvui skolingi už paimtas prekes. Nesąžiningi pardavėjai dažnai patys padidina skolingų pirkėjų skaičių ir taip išsiaiškina prekių trūkumą. Padaro kreditus, kurių iš tikrųjų nėra. Nors kreditai pardavėjams negalima pripažinti, bet praktikoje kooperatyvų valdybos būna labai nuolaidžios ir kreditus priima. Taigi gale metų reikia stropiai peržiūrėti tuos pardavėjų kreditus ir priimti tik su skolininkų patvirtinimais.

Tai visa galima atlikti korespondencijos būdu.

Po visų šitų darbų lieka pats sunkiausis ir paskutinysis darbas, tai visų prekių surašymas, remenento nustatymas. Šiam darbui, jei kooperatyvas didesnis, reikia skirti porą dienų laiko ir keletą darbininkų.

Pirma reikia gerai susipažinti su paskutinėmis pirkimo kainomis ir sutvarkyti prekes lentynose pagal rūšis, kad lengviau būtų galima patikrinti ir išstatyti pirkimo ir pardavimo kainas.

Prekių sąrašas yra būtinas dalykas ir be jo naujų metų pradėti neįmanoma. Praktiškai imanant, tą darbą atlieka revizijos komisija su pardavėju. Kad kooperatyvas nebūtų kelias dienas uždarytas, prekių surašinėtojai dirba dviemis pakaitomis dieną ir naktį. Jei krautuvė per prekių surašinėjimą dirba, tai kad prekės būtų visos tiksliai suskaitytos, reikia vesti parduotų ir gautų tą dieną prekių kontrolė. Jeigu prekės surašinėjimos prieš Naujus Metus, sakysim, gruodžio 29, 30 ir 31, tai nustatant remanentą gruodžio 31 d., reikia paskirų prekių pozicijas padidinti įplaukusiomis per tas dienas krautuvėn prekėmis, o sumažinti parduotomis. Jei prekės surašomos 1, 2 ar 3 dieną, tai atitinkamų prekių pozicijos reikia sąraše sumažinti įplaukusiomis per tas dienas krautuvėn prekėmis, o padidinti parduotomis prekėmis Tada bus tikslus emanentas gruodžio 31 d.

Prekių surašymas, kaip matome, sunkus darbas, bet be jo apseiti negalima. Iš krautuvės knygos prekių remanentas nustatyti neleidžiama, nes knyga gali neatitikti tikrovę. Baigiant metus reikia žinoti tikrąją krautuvės būklę, todėl ir prekių sarašas yra būtinas. Gruodžio 31 d taip pat reikia suskaityti, kiek buvo po darbo kasoje pinigų. Neįrašytų sąskaitų negalima paskaityti pinigais, nes jos visos turi būti įtrauktos į kasos knyga, kaip išmokėtos pozicijos.

Visa tai reikalinga, kad paskui būtų galima turėti tikrus duomenis, uždarant kooperatyvo knygas ir suvedant balansą.

Pabaigus metus, kooperatyvo vadovybė tegul gerai pasvarsto praėjusių metų prekybos kaštus, ar nesiduotų ateinančiais metais kai ko išvengti, kai kurie kraštai sumažinti.

Tegul patikrina, ar neperdidelis prekių remanentas, palyginus su apyvarta. Ar tik ne pripirkta prekių, kurios neina apyvarton, o tik numarina kapitalą. Jei pasirodytų, kad tokių prekių yra tikrai per daug, parduoti jas žemesne kaina, kad tik veltui negalėtų josna įdėti pinigai.

Reikia atminti, kad už kiek per mėnesį krautuvėn įplaukė prekių (pardavimo kaina), už tiek turi būti ir parduota. Tada kapitalas nerūdija, o yra apyvartoje ir duoda pelna.

Pasibaigus metams, reikia nustatyti kokios prekės ir kuriuo metu buvo daugiausia perkamos, kokios yra pirkėjų užgaidos ir pareikalavimai, kad ateinančiais metais nereikėtų blaškytis nuo vienų prekių prie kitų, bet iš anksto būtų galima pritaikyti sezono ir pirkėjų reikalavimams.

Nepamirškime ir to, kas narius į kooperatyvą traukė, viliojo ir kas stū-

(Pabaiga 270 pusl.).

JAUNŲJŲ ŪKININKŲ TALKA

1939 m. jaunųjų ūkininkų šeima

Jaunųjų Ūkininkų Ratelių tinklas Lietuvos valstybėje kiekvienais metais yra plečiamas, didinamas. Ateinančiais 1939 metais J. Ū. R. Sąjunga įvairiose apskrityse leido steigti 111 naujų ratelių. Įsisteigus šiems naujiems rateliams, iš viso Lietuvoje veiks 1200 ratelių. Apskritimis šiemet ratelių buvo tiek: Šiaulių apskr. — 108, Alytaus — 68, Ukmergės — 66, Kauno — 65, Seinų — 39, Mažeikių, Vilkaviškio ir Zarasų apskrityse yra po 40 ratelių. Paskirais metais ratelių steigimas ir augimas buvo toks: 1930 m. — 10 ratelių, 1932 m. — 347, 1935 m. — 607, 1936 m. — 762 ir 1938 m. 1089 rateliai.

JŪR Sąjunga moko neturtingus ūkininkus

Jaunųjų Ūkininkų Ratelių Sąjunga yra įsteigusi tam tikrą fondą, kurio lėšas naudoja, teikia pašalpas mokslus einantiems gabiems, bet neturtingiems jauniesiems ūkininkams. Pašalpos duodamos tiems jauniesiems ūkininkams, kurie mokosi žemės ūkio arba amatų mokyklose. Šiais mokslo metais gauna pašalpas 175 jaunieji ūkininkai. Jie mokosi šiose mokyklose: įvairiose amatų mokyklose — 64 mokiniai, iš kurių 2 šiemet mokslą baigia; žemesnėse žemės ūkio mokyklose — 60, baigia — 23; žiemos žemės ūkio mokyklose — 39, baigia — 34; sodininkystės ir daržininkystės mokykloje — 8, baigia — 3; gyvulininkystės mokykloje — 9, baigia — 3; pienininkystės mokykloje — 4, baigia 1 ir gimnazijoje — 1.

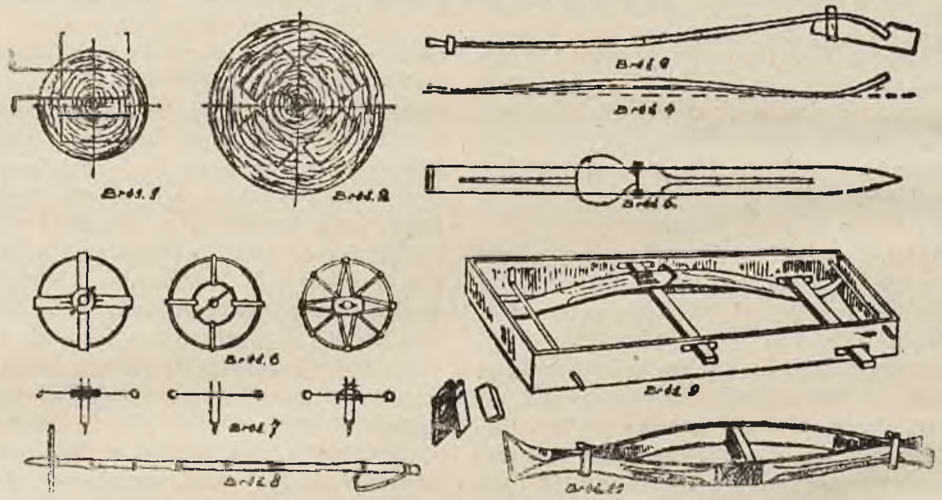
Įdomūs konkursai

Šiemet, be kitų įvairių konkursų, buvo įvykdytas ir didžiausio pašarinio buroko, didžiausio kopūsto ir arbūzo išauginimo konkursas. Jo tikslas buvo paskatinti jaunuosius ūkininkus labiau susirūpinti daržovių auginimu ir gera jų priežiūra. Pasibaigus vasaros gamybai ir parodėlėms, paaiškėjo šio konkurso duomenys ir laimėtojai. Šiame konkurse dalyvavo 41 jaunųjų ūkininkų ratelis ir 230 narių. Pirmas premijas laimėjo šių ratelių nariai: Kaišedorių ratelio narys Blaževičius, išauginęs didžiausį buroką. *Tas burokas svėrė 9 kilogramus ir 100 gramų.* Vadaktų ratelio narė Bistraitė išaugino didžiausią kopūstą, kurio *galva svėrė 8 kilogramus ir 100 gramų.* Dausiškių ratelio narė Balčiūnaitė išaugino didžiausį arbūzą, *kuris svėrė 70 (septynias dešimtis) kilogramų.* Kiti nariai, kurie gavo antrąsias premijas, išaugino: pašarinį buroką 9 kg svorio, kopūstą, sveriantį 8 kg ir arbuzą, kuris svėrė 65 kilogramus. Išauginęs didžiausią buroką gavo 50 litų premiją. Tiek pat gavo ir tie, kurie išaugino sunkiausią kopūstą ir sunkiausią arbūzą. Antras premijas laimėjusieji gavo premijas po 25 litus.

Visi darome slides

Atėjo žiema. Šaltis sukaustė žemę, o vandens paviršiuje atsirado storas ledo sluoksnis. Jaunimas mėgsta žiemos metu ant ledo čiuožti, esant sniegui, kokiu nors būdu pasivažinėti. Žodžiu, žiemos metu jaunimas mėgsta sportuotis. Tai labai girtinas reiškinys. Kiekvienas jaunuolis, ypatingai labiau apsišvietęs, sporto reikšmę supranta labai gerai. Visi žino, kad sportas, tai nėra tuščias laiko gaišinimas. Sportas žmogų lavina vispusiškai. Sportininkas išlavina savo rankas, kojas ir visą kūną. Tada jis yra stipresnis, sveikesnis, atsparesnis visokioms ligoms. Be to, sportininkas išlavina judrumą, pastabumą, vikrumą ir savijautą. Žmogus tada jaučiasi sveikas, linksmas, patenkintas. Sakoma, kad sveikame kūne ir siela esti sveika. Todėl sportą mėgstąs jaunimas yra ne tik sveikas, bet pilnas energijos, noro dirbti ir nugalėti visas kliūtis. Jis drąsus ir ištvermingas, budrus ir veiklus. Mums tokio jaunimo kaip tik ir reikia. Mūsų jaunimas neturi būti ištyžęs, paniuręs, lepšiškas. Norėdamas tų ydų nusikratyti, kaip tik ir privalo sportuotis. O žiemos sportas yra turtingas įvairiais žaidimais ir užsiėmimais. Labiausiai išsiplatinęs yra čiuožimas ledu ir važinėjimas per sniegą slidėmis (nartomis).

Tikrųjų slidžių mūsų kaime dar yra labai mažai. Tačiau jaunimas darosi nors iš paprasčiausių lentų dvi pavažėles ir jas prisirišę prie kojų važinėja po plačius laukus, kalnus ir klonius. Norint pasidaryti kiek geresnes slides, reikia tam tikslui paimti geresnio medžio ir kiek tiksliau jos padaryti. Geros slidės galima padaryti iš beržo, uosio arba juodalksnio. Tam tikslui paimamas ilgesnis rąstas ir iš jo išpiaunama ilgos lentelės iš tų rąsto vietų, kurios parodytos 1 ir 2 brėžinyje. Lentos turi būti 10 cm pločio ir 2 cm. storio. Slidės turi būti tokio ilgumo, kad slidžių savininkas, laisvai iškėlęs rankas pirštais pasiektų jų galus. Taigi slidės turi atitikti žmogaus ūgį. Juo žmogus aukštesnis, juo slidės turi būti ilgesnės. Vienas slidėms skirtos lentelės galas išvirinamas karštame vandenyje. Vandenyje reikia palaikyti nemažiau kaip vieną valandą. Po to lentelė išlenkti, kaip parodyta 3 brėžinyje ir padėti 3 — 4 dienoms išdžiūti. Slidės viduryje reikia padaryti išlinkimas, kad tas vidurys be apkrovimo nesiektų žemės. Slidės vidurys turi būti kiek stipresnis, storesnis, kad prie jo galima būtų tvirčiau įtaisyti pritvirtinimui diržus. Paprasčiausias pritvirtinimas, tai skersai slidę perkalta skylė, kaip parodyta 5 brėžinyje, per kurią perveriamas diržas Tas diržas turi būti apie 3—4 cm. pločio ir 20 — 25 cm. ilgio. Toliau dar reikia užšlifuoti slidžių žemę liečiančią pusą ir per vidurį padaryti pusiau apvalų griovelį. Tas griovelis turi eiti per visą slidės ilgį. Po to daromos lazdos. Tam tikslui geriausia tinka nestoros riešučio (lazdinės) lazdelės. Lazdos padaromos taip, kaip parodyta 6, 7 ir 8 brėžinyje. Lazdos irgi turi atitikti žmogaus ūgį, jos negali būti ilgesnės, aukštesnės, kaip žmogaus pečiai, iki pažasčių. Kad slidės įgautų ir išlaikytų savo formą, išlinkimą, jas reikia laikyti specialiose staklėse, kurios parodytos 9 brėžinyje Neturint tų staklių, jos galima atitinkamai surišti, kaip parodyta 10 brėžinyje. Kai tik slidės nenaudojamos, jos tuojau įdedamos į stakles arba aukščiau nurodytu būdu įrišamos kaip parodyta 10 brėž.

Tai tik pagrindiniai nurodymai, kuriuos reikia žinoti pačiam darantis slides ar prašant, kad padarytų kaimo stalius. Slidės turi būti tepamos tam tikru tepalu, kad lengviau būtų traukti per sniegą. Tepalų yra įvairių rūšių. Kaštuoja jie nebrangiai.

TEISIŲ PATARĖJAS

EGZEKUCIJA

(Tąsa)

Norint prievarta atimti iš skolininko skolą, kai jis turi tik nekilnojamą turtą (žemę), reikia uždėti areštą ant žemės. Šiuo atveju prašymas dėl egzekucijos reikia duoti to teismo antstoliui, kurio rajone skolininko žemė yra. Prie prašymo reikia prijungti teismo sprendimą, nes kitaip antstolis nesiims bylos. Gavęs prašymą, antstolis siunčia skolininkui raštą ir reikalauja, kad per dvi savaites skolininkas geruoju atiduotų skolą, nes priešingu atveju jis uždėsiąs ant žemės areštą. Kai skolininko žemė yra bendra su kito žmogaus žeme (pvz, broliai bendrai valdo savo žemę), tai areštas uždedamas ant visos žemės, bet licituojama tik toji dal s, kuri priklauso skolininkui. Uždėjus areštą ant žemės, tuo pačiu yra areštuojami visi su žeme surišti daiktai, pvz., trobesiai, miškas, inventorius ir t. t. Areštuotos žemės negalima parduoti, išnuomoti, dovanoti ir t. t. Pirkdamas areštuotą žemę, pirkėjas neįgyja nuosavybės teisių. Areštuota žemė iki licitacijos paliekama skolininkui valdyti. Po mėnesio nuo arešto uždėjimo antstolis žemę aprašo ir įkainuoja. Antstolis iš kalno praneša skolininkui, kada aprašinės jo žemę, be to, paskelbia laikraščiuose ir valsčiuje atsišaukimą, kad kas turi prie tos žemės pretensijų, turi jas antstoliui pranešti. Atsitinka, kad areštuojama ne toji arba išnuomota žemė. Šiuo atveju reikia antstoliui pareikšti protestas. Skolininkas gali reikalauti, kad iš licitacijos būtų parduota tik dalis jo žemės, kurios pakaktų skolai grąžinti. Kai skolintojas ir antstolis įkainuoja žemę perpigiai, skolininkas gali užprotestuoti. Šiuo atveju antstolis atiduoda, skolininko sąskaiton, įkainuoti žemę žinovui (biegły). Kai žemės aprašymas ir įkainavimas nieko nepadeda ir skolininkas skolos negrąžina, antstolis paskelbia, kad žemė bus parduota iš varžytinių. Negalima žemės anksčiau parduoti, kaip po dviejų mėnesių nuo aprašymo. Licitacija paprastai būna artimiausiame apylinkės teisme, bet galima prašyti teismą, kad licitacija būtų ten, kur yra žemė. Norint pirkti žemę iš licitacijos, reikia iš kalno įmokėti antstoliui užstatą. Užstatas turi būti ne mažesnis, kaip dešimtadalis žemės įkainavimo. Užstatas yra grąžinamas, kai žemę nuperka kas kitas. Nuo užstato yra paliuosuotas tik skolintojas, kurio skola yra užrašyta ant parduodamos žemės hipotekos. Iš varžytinių žemę pigiausiai galima pirkti už tris ketvirtadalius jos įkainavimo. Pirkėjas turi per dvi savaites sumokėti teismo depozitan sutartus pinigus. Jeigu per nustatytą laiką pirkėjas neįmoka pinigų, praranda užstatą ir žemė skaitosi ne jo nupirkta. Nupirkus žemę ir sumokėjus pinigus, negalima reikalauti, kad licitacija būtų panaikinta.

Žemės licitacija būna vieša ir įvyksta, pirmininkaujant teisėjui. Licitacija skaitosi pteisėta, jeigu yra bent vienas norintis irkti ir sutinka įmokėti bent tris ketvirtadalius žemės įkainavimo. Per licitaciją skaitosi žemę nupirko tas, kuris duoda didžiausią kainą. Skolininkas gali neprileisti prie varžytinių, jeigu sutinka sumokėti skolą ir išlaidas. Jeigu per licitaciją niekas nenori žemės pirkti, antstolis paskiria antrą licitacijos terminą. Šiuo atveju pigiausiai galima žemę nupirkti už dvi trečiąsias įkainavimo dalis. Kai žemės niekas nenuperka ir per antrą licitaciją, naujoji licitacija gali būti paskirta tik po metų.

Po licitacijos reikia paduoti teisman prašymą, kad pripažintų pirktos žemės nuosavybę. Gavus teismo nutarimą, pirkėjas tampa žemės savininku ir gali buvusį savininką iš žemės pavaryti.

P—as.

Kl. Tėvas turėjo didelę skolą. Tėvui mirus, aš, kaip vyriausias sūnus, tą skolą išmoku. Kiti mano broliai yra mažamečiai. Ar galiu aš tos skolos nemokėti, o jeigu mokėsiu, ar galėsiu kada nors nuo brolių atsiskaityti. *Varnas.*

Ats. Kai skolininkai yra mažamečiai, skolintojas negali skolos reikalauti. Tuo tikslu skolintojas gali per teismą pareikalauti, kad būtų nustatyta mažamečiams globėjai. Teismui nustačius globėjus, skolintojas galės iš jų skolos reikalauti. Kai tamsta mokėsi skolą, negalėsi nuo brolių atsiskaityti, nes skaitysis, kad skola buvo sumokėta iš bendrai valdomo ūkio. Skolą atsiskaityti galėtum tik tuo atveju, jeigu įrodytum, kad pinigus ėmei kur kitur, pvz., paėmei pasogą, uždirbai ir t.t., o ne iš bendro ūkio.

Kl. Neturiu žemės. Mano pirkia stovi ant svetimos žemės. Ją pastatė, žemės savininkui leidžiant, mano tėvas dar prieš 76 metus. Ar žemės savininkas gali mane priversti, kad nusikelčiau namą. *Vargdienis.*

Ats. Viskas priklauso nuo to, kokio turinio sutartis buvo sudaryta, namą statant. Jeigu žemės savininkas leido tėvui statyti namą be raštiškos ir notarijalinės sutarties ir jeigu per 76 metus tamstos ta žeme ir namu naudojotės, tai per įsisenėjimą tapote žemės po namais savininku. Jeigu namas ir nugriūtų, tai žemę turite teisę parduoti. Jūsų iš namų negali niekas pavaryti.

Kl. 1935 m. tėvas notarijaliniu aktu padovanojo man 12 margų žemės, o pasiliko sau ir kitiems vaikams 12 margų. Dabar tėvas nori panaikinti tą aktą ir tuo tikslu pasirašė pamotei vekselį 1000 auks., kad jinai galėtų iš manęs tos skolos ieškoti. Ar galės tėvas tą aktą panaikinti. *Papartis.*

Ats. Jeigu nuo akto pasirašymo suėjo daugiau kaip dveji metai, tai remiantis įsipareigavimų kodekso 359 str., tėvas negali akto panaikinti, nes tamsta tapai tos žemės savininku. Tėvo pasirašyti vekseliai gali liesti tik tėvo turtą, bet ne tamstos. Jeigu kitus 12 margų tėvas užrašė kitiems vaikams, o sau pasiliko tik šeimininko teises, tai ir iš anos žemės pamotė negalės savo skolos išreikalauti. Užrašytą tamstai žemę patys valdykite ir tėvo neprileiskite, o kai jis paduos tamstą į teismą, tai bylą laimėsite. Neleiskite tėvui durpių kasti. Jeigu tėvas nuskurstų ir neturėtų iš ko gyventi, tai tamsta, kaip apdovanotas, turi pareigą tėvą išlaikyti. Kai leisite tėvui panaikinti dovanojimo aktą, tai jis neturės pareigos duoti tamstai pragyvenimo.

Kl. Tėvas vedėsi 1910 m., o motina mirė 1921 m. Motina turėjo tris seseris. Motinos tėvai paliko vaikams 10 ha žemės. Aš gimiau 1918 m. Ar galėčiau ieškoti motinos dalies. *Ieškotojas.*

Ats. Svarbu žinoti, kieno buvo toji žemė: tamstos, senelio ar senelės. Jeigu žemė buvo senelio, tai neparašėte, kada jis mirė. Jeigu nuo senelio mirties iki tamstos motinos mirties nesuėjo daugiau kaip 10 metų, tai tamstai priklauso dalis, nes buvote mažametis. Jeigu žemė buvo senelės ir ji iki šiol gyvena, tai gali su žeme ką nori padaryti ir kam nori aprašyti. Norint pradėti teismo bylą, turite pasitarti su advokatu.

Kl. Paskolinau vienai moteriai dešimčiai metų 400 auks. ir kaip užstatą ji man atidavė valdyti savo seną namą. Sutartyje aš pasižadėjau už tuos namus mokėti mokesčius. Dabar paaiškėjo, kad yra dar keli šimtai auks senų mokesčių. Ar nereikės man jų sumokėti. *Senelis.*

Ats. Priklauso nuo to, kaip yra parašyta sutartyje. Jeigu sutartyje yra parašyta, kad mokesčius mokėsite nuo to laiko, kai ėmėte valdyti namą, tai už užsilikusius mokesčius dabar neatsakote. Jeigu sutartyje apie mokesčius nieko nebūtų pasakyta, tai juos privalo mokėti nekilnojamo turto savininkas, bet ne nuomininkas. Iš to išeina, kad už užsilikusius mokesčius atsakytumėte tik tuo atveju, jeigu sutartyje būtumėte įsipareigavę.

Kl. Prieš 30 m. išėjau į žentus pas našlę su 5 vaikais. Dabar mano žmona mirė, o jos vaikai varo mane iš namų ir neduoda jokios dalies. Žemė buvo ne žmonos, bet pirmojo jos vyro. Ar priklauso man dalis. *Senelis.*

Ats. Tamstos žmonai iš jos pirmojo vyro palikimo priklauso septintoji dalis. Kadangi žmona mirė, tai tamstai priklauso septintoji dalis jos palikimo, kitaip sakant, keturesdešimts devintoji dalis visos žemės ir trobesių. Jeigu tamsta turi davinių, kad namai yra už tamstos pinigus pastatyti, tai gali juos pasiimti. Jeigu statant namus prisidėjai tik darbu, tai priklauso tokia pat dalis, kaip ir žemės.

P—as.

mė, kas nariams kooperatyve nepatiko, ko baidėsi. Kas gera, stenkimės kitais metais dar labiau pagerinti, kas bloga — pašalinkime.

Tik gerai apsvarstę visų metų veiklą ir pamatę savo klaidas ir pasisekimus, nustatysime tinkamas gaires ateičiai ir ramiai užversime senųjų metų paskutinį lapą.

Narys.

Kaip auginti jauni paršeliai

(Pabaiga).

Gerame tvarte dar turi būti erdvūs paršelių gardeliai, kad jie galėtų laisvai pabėginėti, nuolat judėti, miklintis, knaisioti. Jeigu gardeliai mažyčiai kad vos apsisukti galima, tai paršiukai juose mažai juda ir todėl jų kojos nusilpsta, raumenys ir kaulai blogai išsivysto.

Dar svarbu, kad tvartuose būtų geras oras. Dėl to kiaulidės turėtų būti gerai vėdinamos. Mat, kiaulių tvartuose visuomet yra daug srutų. Tos srutos, kartu su mėšlu pūdamos, labai daug pagamina blogo oro — anglies dvideginio. Jis, būdamas sunkesnis, laikosi prie pat žemės. Tas oras yra kenksmingas jauniems paršiukams, juo labiau, kad kiaulės laiko galvą nuleidusios ir kvėpuoja tą orą, kuris yra prie žemės. Nuo tų dujų paršeliai esti silpni, neturi apetito ir virsta nuskurdėliais. Dėl to gerose kiaulidėse įtaisomos nulaidžios grindys ir geri vėdintuvai. To mūsų tvartuose įtaisyti neįmanoma. Tačiau ir tai ūkininkai turėtų gerai atsiminti.

Labai didelės įtakos paršeliams turi jų šėrimas. Naujagimiai paršeliai minta vien savo motinos pienu. Tačiau ir šiuo laiku, maitindamiesi pienu, paršeliai dažnai nudvesia vien dėl maisto. Dažnai esti, kad paršeliai pirmomis dienomis atrodo visai gerai. Bet, praslinkus vienai kitai dienai, pradeda gaišti. Šiuo atveju dažnai būna kalta paršelių motina, kuri mažai duoda pieno, ir paršeliai žūsta iš bado. Pradėjus paršeliams negaluoti dėl maisto stokos, reikia juos girdyti karvės pienu, atiduoti kitai kiaulei, kuri žindo ir turi pakankamai pieno arba, galutinai, paršeliai parduoti ar papiauti. Kai kas, norėdamas, kad kiaulė turėtų daug pieno, prieš pat apsiparšiavimą arba tuojau apsiparšiavus smarkiai šeria koncentruotais pašarais. Tai yra kenksmingas darbas. Tokiu metu kiaulę smarkiai šerti yra pavojinga. Tai kenkia ir kiaulei ir paršeliams. Kiaulė gali susirgti gimdymo parezu ir nugaišti. Paršeliai, gaudami riebesnį pieną, irgi suserga pavojingomis ligomis. Jie perdaug nutunka ir suserga nutukimo arba paralyžaus liga. Ta liga pasireiškia labai įvairiai. Kai kurie paršeliai nustoja žindę, stovi arba guli ir staiga nugaišta. Tai dažniausiai atsitinka tuojau po apsiparšiavimo. Kiti paršeliai turi apetitą, tačiau nuolat liesėja ir galutinai gaišta. Treti pasižymi silpnumu. Jie esti riebūs, bet silpni, vis labiau tukdami, nuolat silpnėja ir pagaliau nugaišta be jokių ryškesnių ligos žymių.

Auginant paršelius, reikia atkreipti dėmesį į tris laikotarpius, kurių metu susidaro paršeliams pavojus gyvybei. Pirmas laikotarpis, tai pirmosios paršelių dienos. Tada jie dar visai silpni, neatsparūs nei oro sąlygoms nei ligoms. Jie tada gali nugaišti nuo šalčio, blogo pašaro, nuo ligų ir t. t. Esant šalčiams, jeigu paršeliai laikomi nešiltame tvarte, juos reikia laikyti statinėje ar pintinėje, gerai šiaudais išklotoje ir pridengtoje. Be to, kiaulė reikia šerti normaliai, kad jos pieno sudėtis visą laiką būtų pastovi, nesikeistų.

Antras laikotarpis, tai tas, kada paršeliams nebeužtenka motinos pieno ir jie pradeda gauti karvės pieno ar kitokio maisto. Šis laikotarpis irgi labai pavojingas, nes paršelių virškinamieji organai, nepripratę prie karvės pieno ir kito maisto, labai suerzinami, dėl ko jie suserga viduriavimu. Ši liga paršeliams yra gana pavojinga, ypač žiemos metu. Dėl to prie karvės pieno ir kito pašaro reikia pripratinti pamažu, atsargiai, pradedant nuo mažų pieno kiekių.

Trečias laikotarpis prasideda tada, kai paršeliai atimami nuo motinos ir pradedami maitinti svetimu pašaru. Norint išvengti visokių susirgimų, reikia labai atsargiai prie to naujo pašaro pripratinti. Pienas reikia duoti tiktai geras, nenugriebtas. Taipgi ir kiti pašarai reikia duoti kuo geriausi, švariausi ir šviežiausi. Jeigu pašaras pakeičiamas staiga ir duodamas menkas, tai paršeliai suserga virškinimo organų ligomis: gauna skilvio ar žarnų slogą arba ir uždegimą. Nuo to jie viduriuoja ir, nevartojant gelbėjimo priemonių, gaišta, o jeigu ir pasveiksta, tai pasilieka nuskurdę, sunykę ir jau netinkami auginimui.

Iš to matome, kad kiaulių organizmas yra jautrus šviežiam pašarui. Net ir užaugusi kiaulė, iš karto gavusi didesnius kiekius visai naujo pašaro, suserga pavojingomis vidurių ligomis. Juo labiau maži paršeliai yra jautresni, kurių virškinimo organai dar esti silpni.

Dar tenka priminti, kad paršeliai dažnai suserga, pradeda viduriuoti arba nustoja apetito, kai jie negali išeiti laukan ir negali pasiknaisioti po žemę ir pasirinkti sau naudingų maisto dalių. Kad ir to paršeliams netruktų, būtinai reikia paršeliams parūpinti pievų velėnos, juodžemio, kudros dumblo, anglies miltelių, kreidos. Tačiau negalima imti žemės nuo tokio lauko, kuris šviežiai patręštas mėšlu arba kur ganėsi kiaulės. Dumblo negalima imti iš tokios kudros, į kurią įteka srutos arba į kurią įteka užterštas griovis.

J.

Klausimai ir atsakymai

Kl. Kur ir kokia kaina galima būtų nusipirkti 1 kg laukinių obelų sėklų.

Vytenis.

Ats. Šiemet obelų sėklos yra labai brangios ir dar kas savaitė labiau brangsta. Dabar 1 kg tos sėklos kaštuoja 26 auks. Galima užsisakyti pas agr. M. Čibirą (Wilno, ul. Jasna 17—1). Pinigus reikia prisiųsti iš kalno.

Kl. Kas Vilniuje perka kiaušinius iš spekuliantų ir kooperatyvų ir kas galėtų pirkti iš vištų augintojų.

N. B.

Ats. Spekuliantai kiaušinius pardavinėja Vilniaus rinkose arba krautuvininkams. Iš kooperatyvų kiaušinius perka Pieno ir Kiaušinių Sąjungą (Związek Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich, Wilno, ul. Zamkowa Nr. 8). Ši sąjunga perka kiaušinius didesniais kiekiais ir iš paskirų vištų augintojų, jeigu tik tie kiaušiniai yra švieži ir geri. Dar galima Vilniuje kiaušinius pardavinėti, išnešiojant į privačius butus. Pastaruoju budu parduodant yra daug vaikščiojimo, bet galima gauti brangiausią kainą.

Kl. Kur galima gauti Rodeilandų ir Leghornų veislių vištų kiaušinių perinimui.

N. B.

Ats. Šių veislių vištų kiaušinių perinimui tamsta galite pirktis šiame veislinių vištų ūkyje: *M. Węckowiczowa, poj. Rakońce, p-ta Rudomino.* Bet patartume geriau pirkti vienadienius šių veislių viščiukus, kurių pavasarį ten pat galėsite gauti, nes kiaušinius sunku yra gerai persiųsti ar pervežti. Jie susiplaka gabenant ir todėl mažai jų išskyla.

Leghornų veislės vištų, kilusių iš minėto ūkio, yra ir pas lietuvį ūkininką Anupra Zabarauską, kurio adresas yra toks: *wieś Szwentlaukis, p-ta N. Święciany.*

Brošiūrą „Vištų Ūkis" galime, nupirkę knygyne, tamstai nusiųsti, tik nežinome tamstos adreso.

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų gruodžio 22 d., Vilniaus Javų - Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	14.00—15.00
Kviečiai	19.00—20.50
Miežiai	14.15—15.50
Avižos	13.50—15.00
Sėmenys	47.75—48.50
Vikai	17.25—18.00
Lubinas (mėlynas)	9.00—9.50
Kvietinės sėlenos	10.00—10.50
Ruginės sėlenos	9.25—9.75
Sviestas 1 kg I rūšies urme	3.70
„ „ „ detal.	4.00
„ „ II rūšies urme	3.60
„ „ „ detal.	3.90
„ „ sūdytas urme	3.00
„ „ „ detal.	3.20
Kiaušinių 1 kg urme	2.20
„ „ detal.	2.50

TURINYS

1938 m. svarbesnieji „ŪKININKO“ straipsniai

Bendro pobūdžio straipsniai

Žemdirbystė ir augalų ūkis

Gyvulininkystė ir pienininkystė

Daržininkystė, sodininkystė ir bitininkystė

Sveikata už auksą brangesnė

Teisių patarėjas

Kooperacija

Jauniesiems ūkininkams

Moterims

Įvairūs

„ŪKININKAS" per ištisus metus savo skaitytojus mokina, lavina, pataria. Tai geriausias mūsų ūkininko patarėjas, draugas ir mokytojas. Dėl to 1939 metais visi ūkininkas turi būti „AIDO", taigi ir ūkininko prenumeratoriai.

Redaktor i wydawca **Ludwik Cicenas**
Redaktorius ir leidėjas **Liudvikas Cicėnas**

Drukarnia „Ruch", Wilno, Tatarska 6
„Ruch" spaustuvė, Vilnius, Totorių g. 6